

Jaroslav Zeman (1939)

článek pro švýcarský časopis *STUBETE* (3-2006) – překlad do češtiny

V Praze na Velký Pátek 14.dubna 2006

Vážení čtenáři Polky,

velikonočně vás zdravím, i když vím, že se k vám mé řádky dostanou dávno po Velikonocích. Ale třeba v nich zůstane aspoň něco ze slavnostních svátečních pocitů, kterých si při psaní užívám. Minule jsem slíbil, že jen co vypukne jaro, ozvu se vám s nejnovějšími zprávami o české dechovce, a tak jsem tady. V Praze a v celé zemi po té neuvěřitelně dlouhé zimě všude už pučí první nové květy a listy jak v zahradách, tak na notových pultech muzikantů, skladatelů i hráčů. Začnu slávou, která se ještě na samém sklonku zimy konala v jihomoravském vinařském městě Hodoníně, v pohostinném rodišti prvního prezidenta někdejší Československé republiky vzniklé v roce 1918, Tomáše Gariqua Masaryka, takřčeného prezidenta Osvoboditele, jehož si po jeho zneuctění komunistickým režimem můžeme už zase po zásluze vážit. V tamějším Kulturním domě pořádali pod hlavičkou STARODÁVNÁ LÁSKA velký galakonzert dvou špičkových dechových orchestrů, Moravanky Jana Slabáka (o něm jsem více napsal v jednom ze svých prvních dopisů) a Veselky Ladislava Kubeše, koncert spojený s předáváním cen za celoživotní tvůrčí úsilí v oblasti dechové hudby. Do "Křesla tradice a slávy" tam byl uveden právě výše zmíněný Jan Slabák, a té cti se mu dostalo za asistence muže, který u nás doma je sice spíše hvězdou pop-music, ale v zahraničí, a speciálně třeba u vás ve Švýcarsku, pořádal před časem koncertní turné právě s Moravankou. Tím mužem nebyl nikdo jiný než zpěvák Karel Gott. Celý sál ho uvítal nejvřelejším možným potleskem, a on pak přítomným na důkaz sympatií zazpíval dvě lidové písně s muzikou cimbálovou. "Řád Čestné legie Starodávné lásky" dostal, bohužel už jen in memoriam, textař a neúnavný organizátor celé řady koncertů, pan Stanislav Pěňčík (převzala ho jeho manželka) a stejně tak in memoriam byl jmenován do "Elitní nebeské dechové kapely" autor slavné polky *Rosamunde* (česky *Škoda lásky*), Jaromír Vejvoda, kterému by letos byly už sto tři roky. Osvědčení o členství za něj převzal jeho šedesátiletý syn a pokračovatel,

skladatel a dirigent (a kromě jiného i jazzman) Vejvoda Josef. Ani jejich jména, stejně jako jméno předávajícího Ladislava Kubeše, šéfa účinkující tam Veselky, nečtete v mých dopisech poprvé. Celý večer natáčela televize, a také v rozhlasovém pořadu TRUBTE NÁM, TRUMPETY o něm podal zprávu moderátor a textař Miloň Čepelka, o kterém vám ještě v tomto listě napíšu víc při jiné příležitosti. Komentovat bych to mohl trochu vyčítavým, ale pravdivým povzdechem: Ač si naší exportní dechovky oficiální místa a média neváží, jak by si zasloužila, ona je zaplať Bůh natolik čilá, že si své zastánce najde ve vlastním středu sama. Popravdě to však tentokrát nebylo tak zlé, vždyť televize a rozhlas si aspoň všimly, i když jen ve zkráceném sestřihu. Organizátoři večera počítají v založené tradici s každoročním pokračováním, a to je dobře, protože bohužel máme u nás také opačné příklady, a tak je třeba myslet na rovnováhu. Proč bych vám nenapsal také o tom, co bolí. Například není vůbec jisté, že letos proběhne další, pokud se nepletu, tak už čtyřiačtyřicátý ročník velkého a slavného mezinárodního festivalu dechové hudby KMOCHUV KOLÍN. Spíš je bohužel téměř jistý opak. Ačkoli přípravy byly v plném proudu, účast orchestrů dávno zajištěna atd., město Kolín náhle oznámilo, že v době obvyklého konání akce se bude celkově opravovat hlavní dějiště - velké náměstí. Tomu u nás namouduši nikdo nerozumí, vypadá to jako snad sabotáž, a kritika takového neuváženého kroku na sebe jistě nenechá čekat. Ale to prosím vezměte jen jako postýsknutí mimochodem, to si budeme muset vyřešit u nás doma. Napíšu raději to, co se naopak určitě konat bude. Především se chystá opět KUBEŠOVA SOBĚSLAV, kde letos zase kromě víc než desítky českých orchestrů, profesionálních i amatérských, zahrají také orchestry z Rakouska a Německa a - to by nás mělo společně těšit - přijede i orchestr Bouele Musig od vás ze Švýcarska. A plánuje se tam také křest nového alba Veselky, které chystá (ve studiu už se nahrává) Kubešovo hudební vydavatelství k letošním kulatým narozeninám tří osobností dechové hudby: k pětadesátinám skladatele Jana Lipolda (o něm jsem vám už psal v samostatném medailonku, to je skvělý muzikant, mladší, učenlivý, nadaný žák Ladislava Kubeše seniora), k sedmdesátinám skladatele, aranžéra a dirigenta Jaroslava Zemana a k témuž životnímu výročí textaře Miloně Čepelky. U toho se na pár řádek zdržím. To je totiž

člověk, který, jak sám říká, byl dechovou hudbou téměř odkojen, protože si ji zamiloval už v dětství. A třebaže měl pak v mládí období, kdy ho víc zajímal swing a jazz, ve zralém věku se k dechovce vrátil jako její propagátor a textař písniček. Má však profesí víc.

Původně

byl učitelem, pak rozhlasovým redaktorem, vydal několik básnických sbírek, napsal řadu televizních a rozhlasových her a pohádek, připravil a osobně uváděl (vlastně dosud uvádí) stovky rozhlasových pořadů, má na svědomí dokonce libreto lidové operety, je spoluautorem jednoho komediálního filmu, a kromě toho všeho je zakládajícím členem a už čtyřicet roků hercem originálního Divadla Járy Cimrmana. To, ačkoli se zabývá dílem muže, který nikdy nežil (pracuje tedy na mystifikační rovině), je u nás natolik populární, že za celou historii trvání nemělo nikdy nouzi o návštěvnost, nezná nevyprodané hlediště a jeho zájmu se těší diváci všech generací. Což možná zní jako neuvěřitelná pohádka, ale je to čistá pravda. Že jeden z jeho mužů má navíc rád i dechovou hudbu, to je skutečnost, které si náš muzikantský svět váží, a také já se na nové písničky s jeho texty těším. Jenže pro vás ve Švýcarsku bude mnohem zajímavější třetí jubilat - Jaroslav Zeman. Toho musí letošní problém s Kmochoým Kolínem mrzet víc než jiné, protože se blízko Kolína (ve vesnici Velké Chvatliny) narodil a po řadu let (od roku 1977) působil a působí jako umělecký vedoucí Velkého dechového orchestru Kolín a pracoval v Programové komisi kolínského festivalu. Díky tomu se za život zúčastnil mnoha zahraničních koncertních zájezdů po celé Evropě a v rozlehlé oblasti dechové hudby je jeho jméno velmi váženým pojmem. Ostatně před pouhými třemi roky dostal přímo z ministerských vládních rukou Medaili Ministerstva kultury ARTIS BOHEMIAE AMICIS za šíření dobrého jména české kultury. K hudbě se dostal už jako šestiletý hoch, když se začal učit u svého otce, kapelníka venkovského třicetičlenného orchestru. Začínal hrou na housle a od deseti let si k nim přibral baskřídlovku, na kterou v tatínkově kapele foukal už od dvanácti. Takové začátky jsou společné mnoha našim muzikantům, nevyjímaje ani ty nejslavnější, dnes už legendární. Kromě jiného je to důkaz, že dávné rčení "co Čech, to muzikant", má skutečné a hluboké kořeny a že, i když třeba v menší míře než dřív, platí dodnes. Také dál to je jako z hudební čítanky: V patnácti letech nastoupil

Jaroslav Zeman do Vojenské hudební školy (mimořádně později v roce 1989 se v té roudnické (Roudnice nad Labem - město ve středních Čechách blízko pověstmi opředené hory Říp) stal přímo náčelníkem a setrval tam až do svého odchodu na důchodový odpočinek, který však není odpočinkem na trvalý úvazek, protože vystudovaný Zeman nezůstal jen u hraní, ale dal se jako mnoho dalších podobných praktických muzikantů také do skládání. Prošel mnoha vojenskými orchestry jako hráč na pozoun a na baryton, a když si na pražské konzervatoři rozšířil vzdělání o odbornost dirigentskou (studoval kromě jiných u znamenitého a mezinárodně proslulého prof.dr. Václava Smetáčka), proměnil se v muže s taktovkou. Nejdřív u posádky v jihočeském městě Písek a pak už v hlavním městě Praze, jednak v Ústřední hudbě Armády České republiky (tak zní její dnešní oficiální název) a jednak u Posádkové hudby Praha. Skládat začal v Písku, a už nikdy nepřestal. Vlastních skladeb má na kontě pětapadesát, a komu by se to zdálo málo, toho upozorňuji, že to nejsou jen drobné polky, valčíky, pochody atd., ale také náročné poslechové skladby koncertního charakteru s názvy jako *Romance pro orchestr*, *Koncertní polonéza*, *Blíženci*, *Větroplach*, *Vivat Posouni* atakdále. A když přidám asi 320 úprav a aranžů v širokém spektru žánrů od lidovky až po klasiku českou i zahraniční (např. Čajkovského předehra *Romeo a Julie*, *Rosamunde* Franze Schuberta, *Karneval* Alexandra Glazunova a další a další), spočtete si sami, že Jaroslav Zeman po celý dosavadní život nevěděl, co je to zahálka nebo snad probůh lenost. Ještě mě napadá - velkého úspěchu dosáhla doma i v cizině jeho úprava slavné skladby Gustava Pettera *Vzpomínka na cirkus Renz*, nejprve pro xylofon, později pro pozoun. (Pro sběratele desek: tu verzi pozounovou může zájemce najít na CD albu *Für Jeden Etwas* vydaném Kubešovým hudebním vydavatelstvím v Praze roku 1993.) Ve výčtu bych mohl pokračovat ještě dlouho, ale když je něčeho moc, je toho příliš, a dobrého pomálu. Snad jen něco z důvěrných kuloárů: dopátral jsem se, že na chystaném CD bude i jedna společná zemanovsko-čepelkovská novinka, melodický valčík, který prý originálně kombinuje zpěv a virtuózní sóla na tubu. Na ten jsem obzvlášť zvědavý. Vy jste se možná - aspoň výkonní hudebníci, nepochybuji, že těch je mezi čtenáři Polky hodně - se jménem

Jaroslav Zeman už setkali, protože velká většina jeho skladeb byla vydána jak na hudebních nosičích, tak tiskem, v Čechách u Kubešova hudebního vydavatelství a v Editio Bärenreiter Supraphon, v zahraničí v Musikverlag Rundel a v Ewoton v Německu či v Musikverlag Johan Kliment v rakouské Vídni, a tak se o kvalitě jeho práce můžete přesvědčit i znalýma muzikantskýma očima. A kdybyste ho chtěli poznat osobně, mám pro vás nápad: přijďte do Soběslavi, tam určitě bude. Letos ožije tohle jihočeské město dechovou hudbou ve dnech 15. a 16.července, a to je už opravdu skoro za rohem. Do té doby se mějte dobře, a jak můžete, tak poslouchejte dobrou dechovou hudbu, mezi jinými také tu říznou i lyricky líbeznou od nás z Čech a Moravy. S hezkým jarním pozdravem

Jan Podhorský.